

8477 / NIII.

ACADEMIA
REPUBLICII
SOCIALISTE ROMANIA
FILIALA CLUJ
BIBLIOTECA

MsU 189/
A-j

Disputatio Perjucunda
 Qua Anonymus probare
 nititur

M U L T I
 Homines non epe

1 5 2 5
 1 5 5

50
DISPUTATIO

NOVA

Contra Mulieres, qua probatur
 eas homines non esse:

THESES

De Mulieribus, quod homines o sint

Cum in Sarmatia, ut in Campo
Omnia licentia, liberum sit Credere
et docere. Iesum xrum Filium Dei sal
vatores et Redemptores animarum nostrarum
una cum Spiritu Sancto non esse Deum,
licet opinor, etiam mihi credere, et
docere, quod multo minus est, mulie-
res scire non esse homines, et quod inde sequi,
xrum ergo pro iis non esse passum, nec
eas salvare. Si enim non solum in hoc
regno tolerantur, sed etiam a magnatibus
premiis afficiuntur, qui blasphemant Cre-
atorem, Cur ego exilium aut Supplicium
timere debeo, qui simpliciter convictionem
creatura? spectem cum eo modo ex
Saceris

Sacris Literis probare possim mulie-
rem non esse hominem, quo illi probant
Christum non esse Deum

2. Exhorrescent hic sine dubio
omnes Lectores, et sine mora, antequam
malum longius serpat, me dignum judi-
cabunt, qui ipse cum tibi his meis
ardeam: sed si isti Lectores rem non ex o-
pinione, ut vulgus, sed ex veritate, ut
Philosophi et existimare, et ἀρεῶν παρὰ τοῦ
ponderare. voluerint, nullam profecto
invenient causam, cur mihi debeant pure
succensere.

3. Si enim et Catholici, Sinceritatis
meae ignoscent potius, quam irascentur,
quo ego Haereticus, posito hoc principia:
Nihil esse credendum, nisi quod in Sacris
Literis expressum sit, nec mulierem esse
bonum credam, cum et hoc nusquam extet.
Si sint Sectarum, impudentissimi et nebulo-
ses, quod me execrantur, quem genuerunt,
et à quibus hoc principium didici. Hoc
certè efficiam, ut cogantur, aut propria
doctrinam abnegare, aut mihi assentiri.
Sequar enim in hac mea Saresi eandem

Scripturas

52
Scripturas interpretandi methodum,
quam illi sequuntur in suis.

4. At quo pacto hoc facies, inqui-
ent? Animadvertite. Scriptura pronun-
ciat, cum esse maledictum, qui verbo Dei al-
iquid addit, maledicti ergo erunt omnes,
qui mulierem esse bonum, addunt et credunt.
Nam neque in novo, neque in vet. Test. repe-
ritur mulierem dici, vel appellari bonum.
Certè si mulier homo esset, appellaret eam
alicubi ita S. Sanctus, nunquam autem
appellavit. Ergo homo non est, et qui eam
bonum esse aperit, plus jam sapit quam ipse Deus.

5. Christus licet sapiens in Scriptu-
ris expresse Deus appellatur, et quidem ve-
tus, tamen pertinaciter negant Anabaptis-
tae, cum unum esse illum verum Deum. Mu-
lier quae nunc semel quidem, sed omnino nun-
quam deo dicitur, Sane tamen esse bonum volunt, et
credunt. O dolus, o insania, et scelus! Li-
cet ajunt, expresse mulier homo non appellatur,
tamen multa sunt loca, ex quibus mulierem esse
bonum, evincitur. Ecce boni fanaticos,
antea

antea variis libris editis clamitarent homini ut Adam. Speciosum quid ar-
nihil credendum, nisi quod expressum in genum, sed aperte falsum. Non enim
Scriptura repariatur; jam vero blaterant etiam amplectendum, quod non expressum Deus dixit: Faciamus ei hñem simile
sed quod ex expresso dicitur. En versutiam! sibi, ut possint conducere, Evam dñem

6. Sed sit ita, posse ex presso edici factam ut Adam: sed adiutorium ait,
quid tum postea? an licebit illis propter nec dixit simile illi, ut illi beati intel-
rea mulierem dñem nominare? nequa ligant, sed sibi vixit reciproci?
quam. Nam et Protæ, Christum et A: 8. Quod ut melius intelligatur,
postoli sciverunt ex expresso hoc elici, et verba Dei accuratius perpendamus. Non
tñ aperte nominare noluerunt, quare est bonum, inquit, dñem esse solum: faci-
neque nos id facere debemus, nisi pronocamus ei adiutorium simile sibi. Hic ni-
stra stultitia: putamus nobis licere, quod alius dicit, quam non est bonum, ut u-
Prophetis, Christo et Apostolis non licuit. nus hoc sit in mundo, faciamus ei adju-
ut autem omnes intelligant, nec ex adiutorium, quo possit procreare alios dñes.
presso elici posse, mulierem esse dñem in si ergo hoc adiutorio primum procre-
spiciamus quæso et examinemus illalandi erant alii dñes, ne essent solus, Et
ca, quæ pro dominatione, ut ita loquar, a Deo non fuit, quia non facta erat,
mulierem, earum procuratores solent produci. Adamus est solus, sed ut per illam
cere.

7. Ac primò qui ex verbis Dei: Fac similitudine eximere. Id ipsum fa-
ciamus ei adiutorium simile sibi sic aitetur Eva; quam primum enim filium
gēantur. Hevas facta est similis Adamo. Cainum peperit, virum genui, exclamavit
homini
juxta

56
juxta voluntatem Domini. Quae obsecro erat hae voluntas Domini? nulla profecto alia, quod ut dñes generaretur Adam esset solus. Ideo et communiter opinantur Doctores, Evam propterea gemellos peperisse, Cainum et Abelum. Ecce! quod egregie Concordet Scriptura, quamq; Convenientissime testatur mater illa omnium Viventium Eva, voluntatem hanc Domini cum primum conceptam eẽ, non quod illa cum Adam erat in carne una, i.e. unus dñs quia ille adhuc est solus, qui est unus, sed quando mundum aspexisset proles in posterum genus humanum amplificaturum.

9. Obscura fonte sũt hae afferantur nemp̃ illa: Similem sibi; sed facimus Clavaria. Experientia testatur facilis est solutio. Ut enim ad rei illustrationem opinio, nihil posse fieri in tota stramine, sed adiutorium simile sibi, hoc verũ natura, ubi non concurrant sed adiutorium eundem gladium sibi Cae, efficiens et instrumentalis. Faber conveniens nemp̃ malleum. Quod enim lon- non p̃t cedere gladium, nisi sicut adiutor, est simile; et simile e, quod conve- torium malleum. Scriba non p̃t scribere. Sarcor non accipit ad vestem repa- randam nisi itidem habeat adiutor pennam, sar- tor non p̃t nere, nisi sicut adiutorium a- cum: Homo non p̃t generare, nisi sicut adiutorium mulierem. Ut autem malle- us non est faber: aens non est sarcor: penna o est scriptor; sic nec mulier homo. Quod si quis negat, mulierem eẽ Caam in- strumentalem, proferat nobis aliam. Si membra ostendit p̃denda, videbitur ab o- mibus. Nunquam enim instrumentum na- turaliter est innatum efficienti, sed dis- junctum; quemadmodum in fabro non est instrumentum manus, sed disjunctum ali- quod, malleus; sic nec hoc loco virilia, sed mulier.

10. Praevideo, quod Adversarios vexet participantia nemp̃ illa: Similem sibi; sed fa- cilis est solutio. Ut enim ad rei illustra- tionem non accipit in manus in manus stramine, sed adiutorium simile sibi, hoc instrumentum eundem gladium sibi conveniens nemp̃ malleum. Quod enim lon- gior est simile; et simile e, quod conve- nit. Sarcor non accipit ad vestem repa- randam

reparandam securim, sed acum adju-
tum aptum. Sic Deus ad procreationem sibi, vel factam ad imaginem hominis,
hinc nullo Adamo fabricare animal quid inde? Si Christus Anabaptistis non est
quadrupes, aut aliquid aliud dissimile Deus, qui est substantialis et inconspicu-
unde hoc commode nasci non potuisset, imago Dei Patris, nec dabimus nos il-
Sed adiutorium sibi simile, h. e. idoneu-
nempe mulierem. Hinc ait Apostolus non
virum propter mulierem, sed mulierem
propter virum factam. Et hunc esse gem-
inum duplex loci sensum, testatur acutissi-
simi quique Hebraeorum Rabbinus, sacque scripturae Adamum, se et feminam factu-
li simile, non ad aequalitatem personarum. Est enim omniscius. Si jam illam
Adamum, sed ad convenientiam futuri hominem esse voluisset, ut Adamum, non dixis-
operis interpretantur. Cui non satisset: Faciamus hominem in singulari, sed
facio, legat doctissimos nostrae aetatis. Faciamus homines; quia autem ita locutus
ologos, et videbit oes unanimiter docere firmissimum a Verbo Dei ducitur ar-
gumino male ex Hebraeo verum esse similem, Deum noluisse, ut mulier sit deus,
sibi, cum nihil minus ibi dicatur, sed poneamusque unum tantum fecisse hominem,
dum fuisse, adiutorium, quod sit coram non duos,
eo, ut hunc locum exposuit Martinus
Lutherus, vel faciamus ei iumentum
commodatum, ut in sua Versione expos-
Sebastianus Castalio, quid erga eum ob-
murmurare poterunt?

11. Sed si ita est, mulierem esse simi-
liem, mulierem esse hominem licet ad imaginem
hominis dicatur creata.

12. Quem hoc non movent, cum cer-
te movebunt sequentia. Scit Deus Cre-
atum Adamum, se et feminam factu-
li simile, non ad aequalitatem personarum. Est enim omniscius. Si jam illam
Adamum, sed ad convenientiam futuri hominem esse voluisset, ut Adamum, non dixis-
operis interpretantur. Cui non satisset: Faciamus hominem in singulari, sed
facio, legat doctissimos nostrae aetatis. Faciamus homines; quia autem ita locutus
ologos, et videbit oes unanimiter docere firmissimum a Verbo Dei ducitur ar-
gumino male ex Hebraeo verum esse similem, Deum noluisse, ut mulier sit deus,
sibi, cum nihil minus ibi dicatur, sed poneamusque unum tantum fecisse hominem,
dum fuisse, adiutorium, quod sit coram non duos,
eo, ut hunc locum exposuit Martinus
Lutherus, vel faciamus ei iumentum
commodatum, ut in sua Versione expos-
Sebastianus Castalio, quid erga eum ob-
murmurare poterunt?

13. Quid? annon ille tu est homo,
qui ad imaginem Dei est conditus? ma-
xime? Quae ergo est impudentia, docere
mulierem esse hominem, cum ad imaginem
Dei creata non sit? Percurrat quispiam
tota

tota Biblia, et an faciamus eam ad imaginem. Venit autem tantum unus Chrs-
nem nostram, vel an modo, quod ad imaginem quidem vir, et Satisfecit abunde pro
nem ~~Dei~~ facta, alieni scribatur. Quobis. Virum ergo tantum esse hunc, et
Paulus expresse ait: Vir est imago et non mulierem inficias ire nemo potest.
gloria Dei, eamque dicit esse quoditam negare. 18. Respondent Apostolum per unum
Caveamus ergo Contumeliā afficere Deum, neminem intellexisse Evam, utpote quae pri-
et eam Deum statuere quod ipse imaginem peccaverat. Verum si per Evam pec-
sua dignari noluit presentem eum et peccatum, Ergo non per Adamum, aut si
ipsi Papista in suis Canonibus Confite- per utrumque; mentitur Apostolus Paulus.
antur, mulierem ad imaginem Dei non
esse factam.

14. Mulier si fuisset similis Adam, id est homini, sequeretur in paradiso peccare
se duos Deos. Nam Eva aequè peccavit
ut Adamus, Apostolus autem dicit, per unum
Deum intrasse peccatum, non per
duos, evincitur ergo tantum unum
his duobus fuisse Deum, nempe Adamum
et non Evam. Præterea, si duo Deos pos-
sident, duo etiam Christi fuissent ne-
cessarii, quocirca vir pro viris, mulierum
pro mulieribus pater fuisset et famulum
nam duo cum faciunt idem, non est
idem

15. Ideo Adamo ascribere peccatum, quod
ille sit dignior; sed si Adamus dignior
Eva; Ergo jam illa similis Adamo non est,
nec magis homo quam bestia, quā Adam
etiam dignior. Tu dominaberis, dicit
Deus Adamo, omnibus bestiis; Sine
fortè illa dignitas, sed cum vir et mu-
lieri dominetur, quis nisi insanus, eam
Deum, et non potius eam bestiam credere potest.
16. Duo sic nobis diluenda veni-
unt. Unum ubi dicitur Feit Deus Deum mas-
culinum et femininum fecit eos; alterum:
Duo erunt in carne una. Talibus Conjectu-
ris

eos mihi aporet, qui ab expresso Dei verbo Doctores hoc praeceptum ipsi non ob-
deficiunt. Quoad primum, Concedo, Deum servare, et ex plurali numero eos vel
fecisse eos, i.e. masculinum et feminam s. duos, vel duobus plures Dñes elicere vo-
minem, non autem eos fecisse Dñes, ut alunt, cum nusquam expresse reperiatur
terq; sit homo: Diligenter ergo singulari mulierem hominem esse.

numerus Observandus Confirmatur hoc 18. Ut autem omni generi argu-
per alterum, duo erunt in carne uniuscuiusque adversarios oppugnemus, et
i.e. masculus et femina erit unuscuiusque ex Grammatica, hoc, quod volumus,
Nec dant aliam huius loci interpretationem. Homo, cuius est generis? Certè
tionem etiam ipsi Anabaptistae, qui masculini tantum. Masculi ergo tan-
tibi Contrariantur, dum credunt in tuum erunt Dñes, et non femina. Scio
Conjugio duas personas esse unum Dñem quidem quoddam imperitas Grammati-
in Trinitate verò negant, esse possibile, eos docuisse communis quæ esse homo,
ut tres personæ sint unus Deus. Sed vehementer lapsi s. dum nullius

17. Scribunt idem: Si alicubi clari scriptoris auctoritatem posset re-
re tradere Christus esse æternum Deum, qui hoc hoc unquam dixerit.
concederemus facile pluralem numerum adfertur illud Ciceronis, Tullia nata e-
Clobium, faciamus, descendamus et sint hoc, quasi nata ad hoc, et non potius
miles Scriptura dictiones, unde Divina Tulliam spectet. Si dicerem, Tullia
tatem filii Dei probare conantur Trinitas erat animal, an animal propterea
nitarii, ad personas trahi Divinas; fesset generis feminini? nequaquam. Obser-
cum nullibi principium istud expresse habuit ergo Doctissimi illi Viri, qui
tatum reperiatur, nihil certi ex ambiguo Dalepini Dictionarium auxerunt, ideo
is deduci, sed quare isti sententia dicit sane auctoritatem Ciceronis rejecerunt
Docto. et

et eruditissimus ille Grammaticus Cuius seducta est, argum. hoc est firmum, neque Valerius, qui Sodie in omnibus eventis p. Ille autem quis possit obla- ferre sedulis teritur, in suo compendio rare, Sae ratiōe Adamum nec ee dñm. hñm ee generis Communis, negavit. quod et idem peccaverit, audiat Aplum Sicut et alii multi. iacentem; non Adam sed Eva seducta est.

19. Ab Etymologia Sumi firmum gumentum docent Dialectici oēs. Cūm ergo Somo derivet ab Sumo, quod ex ea p. et ut, filiam liberari a Demonio, Cōs conditus, quomodo mulier p. ee Somo respondit ei nē verbum quidem, quid hoc que ex Sumo creata non est? Sed nē quidaso scāt? an Cōs superbus? nonne nos sacra immiscere profanis clamitellens et mitis oēs inervatos ad se ve- neq; extra eorum saltare dicat, qui sine iuben et refectioem promittens? na- perius scripsi, me solummodo sacrarumimē. Taciturnitate ergo Sae nihil ali- Literarū testimoniis usurum ad scripta scāre voluit, quod se ad mulieres non ras revertat. festinare, neq; mulieres ad illum. Proba-

20. 1 Tim 2. dicit Christus, exhibitio fortius: intercedebant pro illa Dis- ros multos falsos Prōtas, qui et electipuli, sed quid acceperunt responsi? non si fieri possit, in errorem inducerent: um misus propter illam, sed propter per- Cūm ergo dicat, si fieri possit manifestitas ovas oves domus Izraēl: Audi- apparet, electos seduci non posse. Jamisne mulieres, Cōm propter vas non eum, quem Deus creaverat, dñm fuisse missum? intelligitisne jam Viri, ux- vas electum ad vitam aeternam, nemo es vestras ad regnum Calor non peni- bitare p. Evam autem tale vas elevere? Respondent nonnulli, Cōm ideo etum o fuisse, et per consequens nehumioribq; verbis Canandam aggregum dñm ad imaginem Dei, sine constat, quod fuerit Gentilis; ridicula sane respon-

responsio. Nam nonne Deus totum mundum de Calo descendit et vobis dare, quod
 dum dilexit, et tam propter gentiles? Nil aliud estis, quod ipsissima bestia fada.
 Israelitas filium suum unigenitum, quid ergo tantopere de vestra salute la-
 misit? Pudeat eos tam turpis inestimationis? Cur supra voluntatem omni-
 dicant denique? Quare Christus ad nullatenus Dei vos effertis? manete obse-
 Virum gentilem ita dixerit, ut tanto in eo, quo vos natura posuit statu,
 becillam mulierculam siquidem innum et Fortunam et Deum Clementiorem
 biles Viri gentiles ad eum venerint, hoc mundo experiri Concupiscitis.
 auxilium petierint, et adiepi fuerint. 23. Si mulier homo, omnino male
 nihil securius oburgari, benevalensisset Christus, non esse honestum eam jura
 sine tractari.

22. Mundum finis est huius videm non sumatur, quod in commune
 ei, audite ulterius, et obstupescite; pertinet, pessime dare Canibus. At be-
 primum dixissent Discipuli: Dimitte loquutus est cum Dominus humilia mini
 eam. Dne: Respondit Christus: Non est ergo cum Cananea, o mulieres, cumque
 honestum sumbre panem filiis et dea exclamate: Verum est Dne, Canes sumus,
 Canibus. O magnam Jesu Christe! tamen Catelli comedunt de micis ca-
 Dei tuam in explicandis rebus diligenter e mensis Dnor, micam petite,
 am! Auditisne miserrime mulieres, quare casu interdum sub mensam cadit,
 Salvator noster vos vocitet? non ducit panem, qui ordinario Dei modo in
 sed Canes: non filios, sed catellas? and mensam nobis Dominus est positus.
 ne non esse honestum nobis, filios sumere? autem mica panis carnem non sa-
 panem, h'e, Christum panem illum vitaturat, sic nec illa vos salvabit. Imita-
 mini exemplum Mariae Magdalene a
 Doe

Daemonibus obsequia, quae Canem ita et etiam audient: Fiat tibi sicut vis; nos
 esse intelligens, repperit ad pedes Domini moro cupimus audire: Non sicut nos, sed hi-
 canis, et auxilium petiit, et consecutus est tu o Deus vis; ita enim et Christus monitu-
 sicut et fecit Martha cum sorore Maria oravit: Pater transeat a me iste Calix,
 ad pedes Christi sese humiliter demittens tu sicut ego volo, sed sicut tu vis.

24. Tremunt, et fremunt Ado 25. Sed levius forte id hoc; si ergo
 Iovii, seq. ex eo saltem invictissimum, utum Cananea, ut mulieri sanguinis pro
 mulieribus hunc argum. jactitant quovis laboranti; fides tua te salvam fe-
 cit Christus addiderit: Fides tua te salvam fecit; quid inde? an propterea sequetur mulie-
 sed Vir, mi Lector! quomodo Dominus ad Dominum esse, et animae salutem consequi?
 mendacia dilabi oporteat, cum veritas sit. Nam salvari: sic nihil aliud scit, quod
 destituerunt. Nusquam enim Christus amari in Corpore quod inde perficitur, quia
 Cananeam dixit: Fides tua te salvam fecit mulieres, quibus cumque hoc Christus di-
 fecit: sed: Fiat tibi sicut vis; vellet, non anima, sed Corporis tantum salu-
 alter Evangelista ait propter istum Dominum petierunt. Maria Magdalena ut libe-
 monem videret. Quis obsecro erat ille ductus a Daemonibus, altera ut sanguinis
 mo? nullus profecto alius, quod Confessio. Nec fuit Christus adeo indiscretus,
 ista: Canis sum ait Cananea, Domine, si daret, quod non peterent, praesentim
 Catelli comedunt de micis. Si ergo etiam nec ista muliercula unquam ad Christum ve-
 mulieres a Daemonibus volunt liberari, sicut ob animae salutem, nisi ob corpo-
 re, a miseris et Calamitatibus huius morbos summa eorum necessitas coegit.
 Seculi, ne sint Superbi, ut hodie comit. Et Lucas non scribit: Salvavit; sed
 niter id, verum Confiteantur se Canes tua te servavit. Mattaeus 6. addit;
 Salva facta fuit a tempore illo, certe
 a rem

Daemonibus obsequia, quae Canem ita se
esse intelligens, repsit ad pedes Domini more
canis, et auxilium petiit, et consecuta est,
sicut et fecit Martha cum sorore Maria
ad pedes Christi sese humiliter demittentes.

24. Tremunt, et fremunt Adver-
sarii, sequi ex eo saltem invictissimum pro
mulieribus hunc argutum jactitant quod
Christus addiderit: Fides tua te salvam facit.
Sed Viri, mi Lector! quomodo homines ad
mendacia dilabi oporteat, cum veritate
desistunt. Nusquam enim Christus ad
Cananeam dixit: Fides tua te salvam
facit: Sed: Fiat tibi sicut vis; vel ut
alter Evangelista ait propter istum ser-
monem vade. Quis obsecro erat ille ser-
mo? nullus profecto alius, quam Confessio
ista: Canis sum ait Cananea, Domine, sed
Catelli comedunt de micis. Si ergo et nos
mulieres a Daemonibus volumus liberari, sive
a miseris et calamitatibus hujus
seculi, ne sint Superbi, ut hodie commu-
niter nos, verum Confiteamur se Canes,
et

68
et etiam audient: Fiat tibi sicut vis; nos
vero cupimus audire: Non sicut nos, sed si-
cut tu o Deus vis; ita enim et Christus monitu-
rus oravit: Pater transeat a me iste Calix,
non tuum sicut ego volo, sed sicut tu vis.

25. Sed levius forte id dicitur; si ergo
dictum Cananea, ut mulieri sanguinis pro-
fluvio laboranti; fides tua te salvam fe-
cit; quid inde? an propterea sequetur mulie-
res omnes esse, et animae salutem consequi?
absit. Nam salvari: sic nihil aliud sciat, quam
sanari in corpore quod inde perficitur, quia
omnes mulieres, quibus cumque hoc Christus di-
xit, non animae, sed corporis tantum salu-
tem petierunt. Maria Magdalena ut libe-
raretur a Daemonibus, altera ut sanguinis
profluvio. Nec fuit Christus adeo indiscretus,
qui daret, quod non peterent, praesentim
cum nec istae mulierculae unquam ad Christum ve-
nissent ob animae salutem, nisi ob corpo-
ris morbos summa eas necessitas coegisset.
Et Lucas non scribit: Salvavit; sed
fides tua te servavit. Mattaeus 9. addit;
et salva facta fuit a tempore illo, certe
a seipsum

25
a tempore illo non habebat anima salu-
tem, cum Deus sacce nobis prædestinasset
ab æterno, daturus deum in altera vita,
sed servabat^r statim a morbis in bona
valetudine.

26. Fides autem, ut strepunt isti, est
hominum tantum ita stolidi insaniunt,
ut etiam malint turpes amphibologias
obicere, quam veritati credere: Diabo-
li credunt et contremiscunt: Estne jam
fides hominum tantum? nesciunt isti
asini Distinguere inter veram illam
fidem animam justificantem, de qua
Apl^s ait: Una est fides, et aliam Hilo-
ricam; quæ non est hominum tantum,
sed et mulier, et Diabolus, Quis sa-
nus unquam docuit, in muliere repen-
iri vivam fidem? imo Contrarium cla-
mat Apl^s et o^m ei adimit fidem
scribens; mulierem salvari non perfi-
dem, sed per generationem. Fidem
etiam habent multi homines mali, sed mor-
tuam Cadaverem tu se patens, quod hinc
Verum

70
Verum consistite sic paulisper Anaba-
pistæ: Si fides est hominum tantum,
ergo infantes non habent, quia non habent
fidem; aut si habent in summo abest vestra
Doctrina

27. Sciebant mulieres et credebant,
Cum esse verum illum promissum Messi-
am, qui posset facile sanare o^mes mor-
bos, sed sciebant etiam hoc, eum propter
se non esse Misericordiam: Ideo cum Christus aliqu-
do cum muliere loqueretur, obstupescitis
fuisse Apl^s scribit Evangelista, quod
profecto non caret mysterio: fecit tamen
intendum Summa necessitas, quæ et le-
gem frangit, ubi jam o^m erat humanum
remedium, vel, ut Evangelista verbis u-
tar, ubi jam o^m in Medicas substantias
impenderant, ut cum ei lacrymantes et
trementes intendum Casu obviam veni-
rent, ipsius Misericordiam vi coacta
implorarent, et peterent non paulum
ut habes, sed micam; non corpus tan-
gendum, sed fimbriam saltem vestis.
Christus ergo licet has inhumaniter ex-
suscipi

Insciperet, ut fecit in Cananea, et in fe-
mina sanguinis profluvio laborante, ubi,
quod cum modo tetigisset, indignabatur,
sed cum videret, magnam eam esse fidem,
h. e. longe firmitus credere, eam esse illum
Filium Dei Adamo et ejus posteris pro-
missum, quod multas Vices quod gratia
tunc solum modo venerat tulit eis intendit
extraordinarie Opem, viris incredulis sal-
tem in opprobrium. Hinc enim ille ser-
mo: Non inveni tantam fidem in Israel,
h. e. inter viros, quantam in muliere ni-
hil ad me pertinente. Nec poterit hoc quis-
piam quinari, qui novit, Simili modo Chri-
stum ob ingratitudinem Judaeorum regnum
suum transtulisse ad Gentes. Legimus a-
pud Medicos, Spem et fidem agri erga
medicum et medicinam plus efficere, quam
ipsam cum Medico medicinam. Possent
ergo et apposite dicere, talem modo
fidem in mulieribus fuisse, nec Christum,
h. e. Medicum, nec medicinam eis Opem
tulisse, siquidem scriptum sit: Fides tu-
a te salvavit, et sic fidem eas salvasse
non Christum.

72
28. Jam te cepimus, inquit mei
Antagonista: duo enim Contra te ipsum
pronunciasti. Unum, Christum Adae poste-
ris promissum: Si posteris, ergo et muli-
eribus, quia secundum etiam ipsius posteritas:
alterum mulierem per generationem sal-
vari. Si ergo per generationem salvatur
et hoc est, At nolite mei Amici, ante
victoriam triumphare, tum triumphate,
quando ostenderitis, mulieres quoque
Adami posteros esse hoc tamen in acce-
num, et ultra demonstrare non poteritis.
Nam qua sit Adae posteritas, expre-
sse enumeratur in Sacris Bibliis tam
in Veteri, quam Novo Testamento. Notum
enim est, quem Adam genuerit, quem fi-
lii ejus, quem denique nepotes, quem pos-
tea Abraham, nempe Isaac, Isaac Ja-
cob, Jacob Judam, Judas Phares, Pha-
res Esau, et sic alii alios usque ad hoc
nostra tempora; mulieres autem quis
genuerit, nusquam extat, unde originem
traxerint est incertum, Unde vene-
runt dubitatur. Posteritas ergo A-
dami

Adami tantum restringitur ad viros,
quod et inde non est obsecrum, quia nul-
la filia dicta est primogenita, licet an-
te filios nasceretur, sicut filii mul-
ti primogeniti dicti inveniuntur, et
iam tum quando natiuitatem eorum a-
liquot jam sorores praecessissent.

29. Alter argutum, quod pro se
putant, omnino est contra illos, et fa-
cit pro me. Fateor me cum Apostolo
vixisse, mulierem per generationem
saluari, sed quod inde elicere possint,
eam esse hunc, et animae salutem con-
sequi, plane invalidum est. Omnes e-
nim sectarii, quotquot a temporibus
Lutheri extiterunt, hunc sola fide
iustificari docent. Si iam hoc verum
quomodo mulier hoc esse potest, siquidem
non fide, sed generatione saluatur?
Interpretor ego hoc verbum: Saluatur
ut ante, bene valere in hoc mundo,
idque non facio dubiis conjecturis, sed
firmis argutis. Ut enim mulier
infecunda et sterilis per o generationem

dam

74
damnatur, hoc est, despecta, et quasi
infamis est, quem ad modum ex antiqua
lege cognoscimus, ubi mulier sterilis
in odio Dei putabatur, ita enim scri-
ptum est: Maledicta sterilis quae non
habet semen in Israel. Sic est contra
pregnans et fecunda saluatur. Nam
ibidem mos additum est: Benedicta au-
tem, cuius semen est in Sion, quia
explet officium adiutorii, sicut illa
prior. Et hanc saluationem David
clarius explicat, ubi describit fi-
lios sedentes ad mulsam tanquam na-
mos olivarum.

30. Omnino stultum est asse-
re, per saluari hoc loco animae sa-
lutem intelligi. Si enim per genera-
tionem mulieres saluantur, frustra
tamen pro his mortuus est Christus, et
frustra credunt. Virgines denique
omnes et viduae et caelibes, quae nun-
quam genuerunt, damnabuntur, et
meretrices genitrices saluabuntur.
Ad hoc ait ipse Christus: Vae pregnan-
tibus.

tibus, et mammā nutritibus in illis diebus. Si ergo illis debet ēē vā, quomodo per generationem hanc, quæ cum dolore fit, debent salvari? famine profecto secleris egregiam referrent mercedem, nam propterea saluarentur, quod peccassent.

31. Ita quidem forte inquirunt, nisi Apłus addidisset: Si mulier perman-
serit in fide; verum cum in oibz Sacrorū
Literarū Codicibus, presentim ab Ana-
baptistis versis, vel in Textu, vel in
margine heatur: Si filii permanserint
in fide, cui iustius credendum? hoc fa-
ceri cogentur, unum tantum ex his duo-
bus sensum ēē verum, et genuinum;
alterum falsum et suppositum. Si
ergo ita se res hēt, cur non malunt
eum amplecti sensum, qui cum totius
s. Scripturæ harmonia concordat, quā
cum, qui repugnat Illud est omnium
Evangelicarum axioma, cum salvatum
rei

76
rei, qui permanserit in fide nullo ope-
rum respectu. Quod si verum, aut le-
gendum est: Si filii permanserint in fi-
de, aut dicendum et oēs mulieres et vir-
gines salutem consequuturas in fide per-
manentes, licet nunquā genuissent, et sic
Paulum errare, qui et generationem ait
necessariā, et sibi contrarius, dum alibi
ex operibz salutem negans generationem
tamen poscat sic, quæ est opus. Tale
autem quidpiam de Apostolo affirmare,
cū sit peccatum, viderint mideri isti,
quibz se involvant scripturis ad se de-
toris. Sicut itaqz filii non permanen-
tes in fide matrem non damnant, sic
nec ei regnum celorum consequentē per-
manentes. In hoc tamen mundo benefi-
matrī propter illam, ut habemus exem-
plum, quæ propter generationem Xpi
plena gratiā, et benedicta intus mulieres
fuit salvata.

32. Restat jam diluendū illud in-
solubile eorū opinione argum, mulieribz
sclt

Sed remitti peccata, ideoq; eē hūc.
Peccata autem iis remitti, probant ex-
emplo Mariae Magdalene peccatricis a.
Septem Dæmonibus obessa, ad quā dñs
Dixit: Remissa sūt tibi peccata. Pos-
sem quidem hanc rationem facile re-
jicere, quod unum exemplum non sit
trahendum ad Consequentias; possem
etiam dicere, peccata non tantum do-
minib; remitti, sed et mulieribus, quā
hūc eē s; et hoc si dicerem, abundē me
extricarem; sed repetam rem aliam.
In Confessio eē puto, Deum hoc praece-
ptum: Ne Comedas de arbore hae, mu-
lieri non dedisse, viro saltem. Nam mu-
lier necdum Creata erat, cum Deus pro-
hiberet, nec fuit hoc praeceptum post
eius Creationem repetitum, ideoq; post
peccatum, nec vocavit eam Deus sed Ada-
mum, dicens: Adame ubi es? ei q; soli di-
xit: Cur Comidisti de ligno, de quo nē
comederes, tibi praeceperam; ad mulierē
non item. Omnes etiam in Adam pec-
cavimus

78
peccavimus, non in Eva: et ipsum Ori-
ginale peccatum non à matre, sed à
Patre contraximus. Quare et vetus
lex Omne masculinum Circumcidigut-
sit, feminas autem in circumcisis as-
manere, peccatum videlicet Originis in
eo sexu, qui peccasset, solummodo pu-
niendum statuens: Si ergo in Origine
o peccavit, non hodie peccat mulier;
quia nec nos peccavimus, nisi Origina-
le peccatum ab Adamo contraxissemus.

33. His praemissis intelligit qui-
libet peccata mulier, si quae sunt, ni-
hil differre à brutorū peccatis, qd pa-
uperem fecisse, vel aliud aliquod deli-
ctum perpetrasse, dñ. Nec poterit quis
obstrepere. Magdalenam non similia
habuisse peccata, quod eam Dæmones
obsederint, siquidem et porcos obsederunt
vi scelere vacuos. Huc attulit Apłus,
inquiens, per unum dñm peccatum,
intelligens Adamum, Evam verò non
peccasse

peccasse, quare nec Mediatore indigni-
t. Sed potius ex semine eius nullo pec-
cati Contagio infecto Mediator nasci
debet vir, qui sic esset absq[ue] peccato,
quemadmodum Ma; nec legimus uspi-
am in Scripturis mulierem aliquam da-
mnatam; quod evidens signum est, nec
in eis causam damnationis ee, nempe
peccatum.

34. Dixit quidem Eva, Deus pro-
hibuit ne tangeremus, sed falso ad-
dicebat. Non enim Deus mulieri pro-
hibuerat tangere, sed Comedere, qua-
re et imperite addidit: Ne forte mo-
riamur. Quis enim opus fuisse dubi-
tationis particula forte, si Eva Centi
scivisset, sibi esum pomi a Deo prohibi-
tum fuisse? quocirca etiam respondet
Serpens: Nequaquam moriemini, quasi di-
ceret: Quomodo tu debes mori, cui nequa-
quam hoc preceptum datum est. Et res
ipsa ostendit Evam post esum mortuam
non esse, quia Oculi eius o[mn]i ap[er]iebantur

donec

donec Adamus comedisset: cur autem
punivit eam Deus, inquirunt? noli mi-
rari: nam et Serpentem punivit, qui
t[ame]n legem non sabuit, nec b[ea]t[us] fuit,
Imo et punivisse nego. Quomodo enim,
in dolore paries filios, pena ee po-
tuit, cum ut pareret, Deus Eva in-
iunxerit antequam illa ad huc arborem
Paradisi vidisset? nec in dolore pare-
re est pena, siquidem o[mn]ia animalia ir-
rationalia in dolore pariunt, que
nihil unquam peccaverunt.

35. Quod si etiam scrutamur
Scripturas, invenimus, mulierib[us] ma-
leficientibus fere semper benedici,
easq[ue] propterea laudari, quod male
fecerunt. Laudatur Rachel, qua Pa-
trem suum Idola quarantem pulebra
ad inventio[n]em deludit, Laudatur Rebecca,
quod per fraudem obtinuit Jacob be-
nedictionem Patris. Rahab meretrix
decepit eos, qui querebant explora-
tores Josua, et reputatum ei ad ju-
stitiam

4.
Nitiā. Egreſſa eſt Jabel in occurſu
ſiſarae, dixitq; ad eum: Intra ad me.
Domine mi, ac ſententi aquam dedit
illi bibere de utro lactis, et aperuit
illum jacentem. Dormiente autem ſi-
ſara percuffit clavum in caput ejus,
et interfecit illum, qui ſe fidei illius
crediderat ſervandum: atq; pro ſac-
inſigni prodicione, Benedicta, inquit
ſcriptura, inter mulieres Jabel, bene-
dicat in tabernaculo ſuo. Quid Ju-
dith? nonne Circumſcriptum blandi-
tis Holofernem percuffit in cervi-
cem, et abſcidit caput ejus; ſane tū
benedixit, laudat, et extollit ſcriptura
et longe reputatū melior iniquitas
mulieris, quā Vir bene faciens.

36. Excusantur ab inceſtu patri-
filia Labi, et non excusatur temulen-
tus Pater, et ſucceſſio ejus ejicitur
ab Ecclā Dei: excusatur inceſtuosa
mar, et dñs juſtior Patriarcha Jūdā,
et fraudulentio inceſtu cunctis propa-
gare

82
gare lineam Salvatoris. Sic Chrs abſol-
vit mulierem in adulterio deprehē-
ſam, et puniri ō permisit. Et legibus
Imperator caveb, nē mulier in adu-
terio deprehēſa capite plebato, i-
mo nē ob debita incarceratione; niſi ip-
ſe Judex capite puniri velit. Quid
qua ſc̄i ſc̄i, Omnia, quā aperta indi-
tia mulieris peccata revera non eſt pe-
cata: quare et Convivē aſſidentes, ut
Lucas ait, Caperunt mirari, quā ſa-
mine peccata remitteret Chrs, cū
nulla ſabent. Nec Magdalena labo-
rabat propter remittenda peccata, ſed
propter pellendos Diabolos, ideo cū
non ſac fine peccata ei remiſſa ſint, ut
vitam aternā conſequatur, ſed ut Dia-
boli pellantur, quis non videat, aliō ten-
dere remiſſionem peccatorū mulierem,
quā virum. Adde quod ſolos Aplos Ch-
nas docuerit Chrs orare: Pater no-
ſter, iis ergo ſolis incumbit dicere:
Remitte nobis debita noſtra, ō mulieribus.

37. ſed jam et aliis argvis hoc,
quod

quod volumus, confirmemus: Legimus apud Lucam, ad Cbr̃m allatos fuisse infantes. Jam cum Infans sit generis communis, tam masculinum, quā feminam complectitur, et Credibile est non tantum pueros ibi allatos fuisse, sed et puellas. Cbr̃s autem non dixit: Sinite infantes ad me venire, talis ē regnum. Calor. puerorū sct̃ et non puellarum. Ideoq; et Ap̃li prohibuerunt mulieribus ad x̃tum portare infantes, quib; ibi immixtae erant puella nihil ad Cbr̃stū pertinentes.

Matt. XXII.

38. Saducei querebant à Cbr̃o cuius ista uxor futura est in resurrectione mortuorū, quā septem viris nupsit, Cbr̃s respondens ait: Erratis nescientes Scripturas: Cur quæso errant? nempe quod mulieres resurrecturas stolidē putabant, nescientes Scripturas, cum in iis nihil de earum salute contineatur. Pergit Cbr̃stus

In

In resurrectionem neq; matrimonium contrahent; Cur non Obsecro? quia nulla mulier erit in Cælo, sed erunt sicut Angeli Dei: quales nunc sūt Angeli? Certē masculini oēs, non femine. Viri ergo soli ad Cælū pertinent, mulieres nequaquam.

39. Cbr̃stus ad propriam matrem dixit: Mulier quid mihi tecum? si ergo cum matre, quæ illum genuit, illi nihil est, multo minus cum aliis mulieribus, quid commune hēt. Sed video, quid sine obijcient, Cbr̃stū appellari Filium Domini, esse autem Mariæ filium: Mariam ergo fuisse Dominam. Concedamus autem illis hoc argumentum, et dicamus, Mariam fuisse Dominam verum non naturā, sed gratiā, sicut Cbr̃s Anabaptistis Deus cōdō non naturā, sed gratiā. Ideo et Angelus dixit: Ave Maria gratiā plena, benedicta inter mulieres. Cur benedicta? quia illa fuit homo et alia non. Deinde:

Deinde: Maria jure potest dici homo, qui
a peperit absque viro, et ipsa quasi viri
opus complevit: pariant homines mu-
lires etiam absque viris, et libenter eas
homines nominabimus. sed nulla fin-
mior ratio est, quam prior. si enim Fili-
us gratia tantum est Deus, cur non
etiam mater homo gratia tantum?
presentem cum et Maria nunquam
homo dicta invenitur, nisi propter ge-
nitum Christum in genitura cum deo Fi-
lius hominis. Ipsi quoque Anabaptista
satis scilicet: Filius Dei, nihil
aliud dici, quod homo et Hebraismus
esse asserunt, quid ergo evincunt illi,
si dicunt nullus Filii respectus habetur?

Nec video quomodo sic matris respectus
possit dari, cum Christus dicat, non danc
esse eius matrem, quae illum genuit, sed
eos omnes, qui sermonem eius audiunt,
et faciunt.

40. Cum mulier de Christo ex-
clamaret: Beatus ventris, qui te portavit
et

86
et ubera quae suxisti, reprehendit eam
Christus inquit: Quin imo beati, qui au-
diunt sermonem Dei et custodiunt il-
lum. Vides ergo Christum non ascribere
mulieribus beatitudinem. Et si mater ip-
sius non beata est, quae illum portavit,
quomodo aliae mulieres debent salvari?
Tegitur illud, quod est sordidum, cum au-
tem mulieres capita perpetuo tegunt,
ex precepto Domini Cogantur, necesse est,
eas coram Deo esse sordidas et non sal-
vandas, quia nihil coinquinatum et
sordidum intrabit in regnum caelorum,
presentem cum adhuc viventes mor-
tua dicuntur famina, si paululum vo-
luptatibus indulserint.

41. Jam dilabuntur ad illud ad
Galatas: Non est Judeus, neque Graecus
non est servus, neque liber: non est mas-
culus ac femina; nam vos idem estis in
Christo. et inde volunt probare, mulierem
esse hominem, sed pulchre nimis. si enim hoc
dictum probatur mulierem esse hominem,
pro

Mc
probatum etiam Judaeum et Graecum
esse Dominum; nam de omnibus fit sermo.
Quid autem Apostolus faceret stultius vel
magis ridiculum, quam si hoc loco vel-
let docere, Judaeum et Graecum esse Dominum
cum id sit manifestum per se, ut pro-
batio non sit opus. Si ergo hoc non do-
cet, nec mulier esse Dominum probatur, quia
sic continetur. Inquirunt, sed sic id u-
num vel idem Christus, ergo nulla est di-
ferentia. Praeclare sane: Christus ait:
Ego et Pater unum sumus, tamen ne-
gant Anabaptista, Christum esse aquem Deum
ut Patrem: negabimus nos etiam, fe-
minam aquem esse Dominum ut virum, licet u-
num dicatur. Pueri cum senibus etiam
idem sunt in Christo: nam apud Deum non
est respectus personarum, tamen eos Ana-
baptista ad baptismum admittere nolunt
nec mulieribus permittere, ut doceant
in Ecclesia, cum tamen ad hoc unum in Christo
esse opinentur. Unde apparet, pronomen
Idem vel unum non semper aequaliter
accipi

87
accipi. Judaeus et Graecus idem est in
Christo, sed cum seculo, cum Judaeum ex-
uit et fidelis fit. Femina ergo in
Christo unum esse volentes, feminam, fe-
rum exuisse debeant, ut fiant Domines
quod cum facere non possint, mani-
festo apparet, quam parum ad Christum per-
tineant. Nos quidem Veterem Domi-
num, qui est Adamus, exuere possumus,
illis Evam exuere et ante est inauditum,
et ridiculum. Porro animadvertite, Ap-
ostolum non dicere: In Christo neque est
masculus, neque femina, sicut dicit:
neque Judaeus, neque Graecus: neque liber:
neque servus; sed loqui: Neque masculus
ac femina, annuens particulam (AC)
illam non ita unum esse in Christo, quemad-
modum illi, de quibus usurpat vocem
neque.

42. Et profecto non video, quo-
modo mulieres possint esse unum in Christo,
cum ille ipse Christus et Apostoli praeceperint,
ut is, qui vult esse perfectus et vitam
abex-

aternam ingredi, uxorem relinquat: et laudant propterea Eunuchos, qui se castraverunt ob regnum Coelorum, mulieres non attingentes. Christus etiam uxorem non duxit, Apostoli ductas rejecerunt, et alios suaserunt, ut manerent sicut illi, addentes eum Deum verum Christo placitum, qui se matrimonio non copulaverit. Insuper, ut omne idem removerent, attestati sunt bonum esse mulierem non tangere.

43. Obtrudunt alii et Bine Locum. Mulier cum parit, dolorem dicit, cum vero peperit, gaudet, quod homo natus est in mundum, quia vero et puella nascuntur, evincere Bine student, et mulieres esse Bines. Sed quae mater unquam gaudet nata filia? nulla certe; et magnus ille sedinus Anabaptistarum Coripsens in Dialogis suis Scriptum reliquit: Mulieres natis filiabus o lebant, et matres hoc ipsum affirmant, nec mirum, Cum enim, ut Aristoteles ait, mulier sit monstrum in natura

natura; vel ut Plato ait, magis animal irrationale, quam rationale, quae mater ex hoc partu gaudere potest, praesent cum Scriptura tradat mulierem per generationem filiorum salvari, non filiarum. Intelligendus ergo sic locus: Mulier cum peperit filium gaudet, quod homo natus est quia natus est generis masculini, nec ad feminas torqueri potest. Circumspice denique omnia totius Sacrae Scripturae Loca, ubi vocabulum homo extat, cum fere sint innumerabilia, et invenies semper tantum masculos intelligi. Quare et hoc loco, si sensus erit unum exemplum, perdant me mulieres.

44. Nec sic praeterendum est illud argumentum, quod proferre solent, Cum Luc. 8. excitasse a mortuis puellam, mulieres ergo resurrecturas, non animadvertunt acutuli isti, quid ibi a Christo dicatur, nempe non mortua est puella, sed dormit. Quid

Quid haec verba aliud innunt, quod si montua fuisse, jam ea non rediret, dormiebat ergo tantum Christi testimonio puella, nec adhuc montua erat, ut vulgus opinabatur, quare non mirum eam surrexisse, Idem et Christus ibidem praecepit omnibus ne dicerent, quod factum erat, ne forte mulieres sine exemplum capi- entes, resurrectionem etiam ad se per- cinere existimarent; e contra cum adolescentem suscitavit, non prohibuit, sed Evangelista scribit: Et exiit sic rumor in universam Judaeam et in omnem finitimam regionem. Servus quoque ad Tairum veniens et signifi- cans, filiam ipsius montuam eo addi- dit: Ne vexes Magistrum, quod Sane ob causam dixit, quia sciebat puellis vel faminis semel montuis frustra Christi auxilium implorari. Cum nec in novissimo die sint resurrectura Legimus de Beato Germano Britonno Episcopo, cum insigni miraculo,

asinum

asinum a montuis excitasse, ut au- tem nemo inde ratio cinari potest, asinos resurrecturos, nisi et ipse sit asinus, sic nec ex hac puella de reliquis va- lebit argumentum.

45. Jam pergamus: Scriptura manifeste inquit, Caput Christi esse Deum, sicut virum caput mulieris. Jam Anabaptistae nolunt concedere. Christum esse Deum propterea, quod eius caput sit Deus, mulier ergo hac rati- one non erit homo, aut si deo est, con- cedant quoque Christum Deum esse et erit inter nos concordia.

46. Idem Anabaptistae nolunt baptizare infantes, quod nullum pra- ceptum, nec exemplum habeant, quod eos Christus vel Apostoli baptizaverint, cur ergo mulieribus porrigunt Sacramen- tum Eucharistiae, cum quoque neque exemplum, nec praeceptum habeant, quod eis vel Christus vel Apostoli porrexerint, aut porrigere iusserint, nulla profecto in eis est ingenuitas, aut sinceritas. Et nulla alia causa est

est quod corpus Domini salutare mul-
lieribus nunquam datum fuerit, quod
quod hoc corpus pro eis non est passum
nec ad eas pertinet. Sed Baptismus
pertinet ad illas, inquit, cur non
ergo et aliud Sacramentum; nam mu-
lier baptizata habemus exempla,
ut Lydia. Audio: sed concedam hoc il-
lis argum, quando mihi quoque conces-
serint, ab uno Sacramento ad aliud a-
gumentari: Baptismus pertinere ad
infantes, cum circumcisio pertineat
ut; at si hoc factum, erit et illud.

47. Scio quidem in Scripturis
reperi exempla baptizatarum muli-
erum sed cum Paphlagonas et Campanas
et templa baptizent, an ea propte-
rea sed dñes? Respondeo autem, omni-
no esse contra preceptum Christi, ut
mulieres baptizentur. Nam Christus
dicit, qui crediderit, et baptizatus fu-
erit, salvus erit, non qui crediderit
nec antequam. Qui est generis commu-
nis, ut et femininum genus complectatur.

Ad.

94
Ad hoc manifestum est, et Baptismus
suecepisse Circumcisioni, quomodo ergo
baptizari possit, cum Circumcisio non
fuerint mulieres. Accedit quod Christus
iussit baptizare in nomine Patris,
Filii et Spiritus Sancti, quam formam nulla mu-
lier baptizata legitur, illegitimus er-
go erit baptismus. Quare addo et istud,
sicut per indulgentiam Circumcisionis
permisit Paulus Chanaan, quod tamen Christus
non preceperat, sic et baptismum ini-
tium mulieribus vitiosum: Ideo et gratias
agit Apostolus Deo, quod non multos
baptizaverit; et addit se non esse misum
ut baptizet, sed ut evangelizet. Et
cum non exemplis, sed legibus sit ju-
dicandum, exempla baptizatarum omni-
no nullius sunt valoris.

48. Quid agunt alii? Christus,
quam primum a montibus redirexit,
ostendit se primo mulieribus quomo-
do ergo Christus ad eas spectare non potest
sed replico: Christus, quam primum nas-
ceretur nasceretur ostendit sese in
stabulo bovi, et asino ergo pecora ad
Christum.

Mc
Christum pertinent, et stultitatem! o
animadvertunt: miseri isti, Christum nul-
lam aliam ob causam initio mulieribus
apparuisse, quam ut ejus resurrectio quæ
primum, et quam citissime ubique divul-
garetur. Cum enim mulieres sint gæ-
mula, quæ illæ statim novit omnis
Civitas. Accedit quod mulier neque ju-
re Divino, neque Humano possit testari,
non ergo voluit Christus eas resurrectio-
nis sue habere testes, cum testimoni-
um eorum sit invalidum. Ideo et Apostolus
et Domini reliquis discipulis credere no-
luit, Christum a mortuis resurrexisse,
quod mulieres saltem illis hoc dixerant,
imò et Apostoli mulieres delirare puta-
bant. Ita denique Christus resurgens se
mulieribus ostendit, ut noluerit, quæ eum
noscerent, licet propè ei astarent. Nam
et propria mater filium noscere oportuit,
sed putavit eum esse hortulanum, imò
cum postea agnosceret, prohibuit Christus,
ne eum tangeret. Hinc apparet, quomo-
do Christus foeminas sua resurrectione dono-
raverit.

49. Clamant mulieres, loquimur,
habemus rationem et animam rationalem.
Ergo Sumus homines; sed ego nego hæc
omnia. Nam et multa sunt aves, quæ lo-
quuntur, et asinus Balaami locutus est, hoc
tamen non fuit. Et sine ratione loqui nihil
aliud est, quam non loqui. Eas autem lo-
qui sine ratione, inde apparet, quia jubet
eas Apostolus tacere in Ecclesia, si enim ra-
tionaliter loqui possent, cur deberent ta-
cere? publica officia omnia illis legibus
interdicta sunt, postulare in judicio et
nam prudentissime o permittitur repel-
luntur, in jurisdictione, in arbitrio, in
adoptione, intercessione, in procuratione, in
tutela, in Curia, in testamentaria et cri-
minali causa, nullam aliam ob rationem,
quam quod rationem non habeant. Non enim
lexus impedire posset, si ratio adesset, nec
legimus uxorem, Deum mulieri inspiras-
se animam, et ipsi Anabaptistæ editis scri-
ptis fatentur, et probant, mulieres animas
non habere. Et etiam si mulieres rationem
haberent, tamen hæc eas Dominus o efficeret,
cum

Mc
cū et Angeli et Diabolus animam ratio-
nalem habeant, et loquantur, dñes tñ o sint
In Christo habitat omnis plenitudo Divini-
tatis corporaliter. Ait Apłus, tamen Ebi-
onita negant, hanc efficere, ut Cñs sit
Deus neq ergo et anima rationalis mulie-
rem efficiat hñm quavis eam daberet.
Animadvertit hoc Doctissimus Cardinalis
Hasius, qui negavit animam rationalem
Hominem Constitvere. Nam et bestia habent
talem animam, cum Deus nos ad eas remit-
tat, ut rationem ab iis dicamus, dicens: Es-
tote prudentes, sicut serpentes, et simplices
sicut columba. Item: P piger ad fornicam
sed sola cognitio Dei facit hominem, quā re-
liqua animantia carent. Quod si quis contem-
tendere velit, mulieres Deum cognoscere, fate-
ri cogetur eas hanc cognitionem a viris com-
municatam habere. Nam scriptum ē; muli-
er si quid vult scire a viro discat. Ut autem
Divinitas Christi a Patre communicata Cñm
o facit Deū, sic neq cognitio communicat mulierem
hominem.

50. Nec curio illud ultimum omnium
mulie

mulierum effugium. Omne simile gignere si-
bi simile, necesse ergo esse, ut mulier sit dñs,
quandoquidem hominem procreet. Nam si
hoc verum mentiuntur Anabaptistae, Cñm
non esse verum Deum. Pater enim, si Filium
genuit, Deum genuit sibi similem; in procre-
atione cū Filius nascitur, pater gignit si-
bi simile, nec ē sic mater respicienda qua
causa efficiens non est, sed tantum instru-
mentum, quod nasciturae proli nullam vitam
formam addit, ut Physici dicunt. Si vero
filia nascitur, iam non simile, quia dñs ē
monstrum, cum natura semper tendat ad
optima, et malit masculinum procreari, quā
feminam, ut Philosophi testantur. Nec mirū
cū ex equo et mulo quoq, nascatur asinus:
ex stercore equino scarabaei: ex pinguedine pe-
diculi ita ut simile de simili saepe fallat.

51. Probari, opinor, quinquaginta
invictissimus Sacrarū Literarū testimonis,
mulierem non esse hominem, nec etiam sal-
vari; quod si non effeci, ostendi tamen uni-
verso mundo, quomodo huius temporis

Hare-

Hæretici, et præsertim, Anabaptistæ Sa-
cræm Soleant explicare Scripturam, et
qua utantur metodo ad stabilienda su-
a execranda dogmata. Prudenti Satis.
Imprudentes autem mulierculas orat.
volo, ut me pristina suâ benevolentia et
amore complectantur, quod si noluerint
pereant bestia in secula seculorum. Sa-
tis gloria et ex hoc tractatu habeo, quod
in posterum more aliorum Hæreticus
sim futurus, si o bona fama, tamen magna

T I N G S

ACADEMIA R.S.B.
FILIALA CLUJ-NAPOCA
BIBLIOTHECA
Nr. Ms. 4. 189/B. 975.

S. 21. Confirmatio. Ad quos pertinet Casti-
tatis, ad hos solos etiam hæreticos. Act.
12. 8. Ad Castigationem ad viros solos. Et Eihardus
dicit. Ad solos filios. N. G. Ad viros solos.
Conf. omni filius et ~~maritus~~ vir. Et ad filios
solos ad solos viros.

Ad hoc etiam maritus dicitur

Szent Istvánbeli Tanulmány-
szabályzat Laiškoma; melyet a fők-
keppen az Istennel és az ő Szent-
Fiaival az Iesus Christussal isme-
reli vétekük.

A 2. Istennel. Arhivny Tny.
Az In szám szerégi, és nem három.

Deut. 4. 35. Cap. 6. 4. C. 32. 39. 2. Reg. 7.
22. Tob. 8. 18. Eccl. 36. 5. Eza. 37. 16.
C. 43. 10. 11. C. 44. 6. C. 45. 21. C. 46. 9. Mar.
12. 29. Ioan. 17. 3. Rom. 16. 27. 1 Cor. 8.
5. 6. 1 Tim. 2. 5. C. 6. 14. 15. 16.

Art. 2dy: Az In ejedül teremtette
a világot Neh. 9. 6. Job. 9. 8. Eza.
44. 24. C. 37. 16. Matt. 4. 25.
S. 3. Az mindenek teremtője a
mai haren az unum Iesus Christus Alha.
Art. 4. 24 Coll. 4. 27. Apoc. 4. 11. Coll.
Apoc. 4. 4. 9. Et Cap. 5. 4. 6. 7. 8. 10. 13.
ubi agnus designatus a deo, qui deus
est creator Cap. 4. 4. 11.